

2. Бородина В.В. Ресторанно-гостиничний бізнес: учет, налози, маркетинг, менеджмент / В. В. Бородина. – М. : Книжний мир, 2001. – 165 с.
3. Заклади ресторанного господарства. Класифікація: ДСТУ 4281:2004. – [Чинний від 2004-31-03; розробники: Р.Андрющенко, А.Мазаракі, Г.П'ятницька та ін.]. – К.: Держспожив-стандарт України, 2004. – 12 с. – (Національний стандарт України).
4. Котлер Ф. Основы маркетинга: краткий курс: [пер. с англ.] / Филип Котлер. – М.; СПб.; К. : Вильямс, 2011. – 488 с.
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 9 “Запаси”
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16 “Витрати”
7. П'ятницька Г. Т. Ресторанне господарство України: ринкові трансформації, інноваційний розвиток, структурна переорієнтація [Текст] : монографія / Г. Т. П'ятницька; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К. : КНТЕУ, 2007. – 465 с.
8. Ресторанне господарство. Терміни та визначення: ДСТУ 3862-99/2004. – [Чинний від 1999-26-03; розробники: Р. І. Андрющенко, А. С. Мізрухіна (керівник теми), Л. З. Шильман та ін.]. – (Національний стандарт України).
9. Уокер, Джон Р. Введение в гостеприимство / Д. Р. Уокер. – 4-е изд., – М. : Юнити-Дана, 2008. – 711 с.
10. Эгертон-Томас К. Ресторанный бизнес. Как открыть и успешно управлять рестораном / К. Эгертон-Томас. – М. : РосКонсульт, 1999. – 272 с.

Summary. The article summarized and systematized theoretical basis monitor the effectiveness of the restaurant based on the calculation of economic efficiency. A financial model for the calculation and analysis of indicators of economic efficiency of the restaurant based on previously adopted strategic decisions concerning its basic characteristics.

Key words: performance indicators, restaurant, restaurant efficiency, strategic management, success factors restaurant.

УДК 379.85:504.062

Ковтуник І.І.,

*к. геогр. н., старший викладач кафедри туризму та економічної теорії,
Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка,
м. Кам'янець-Подільський*

ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У ГОТЕЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Опрацювавши літературні джерела вивчено поняття «менеджмент». Статтю присвячено питанням менеджменту готельної сфери, основним елементам готельного менеджменту, специфіці менеджменту в готельному господарстві.

Ключові слова: туризм, інфраструктура, готель, готельний менеджмент.

Актуальність теми. Значення і роль туризму в наш час для розвитку економіки держав, задоволення запитів особистості, взаємозбагачення соціальних зв'язків між країнами неможливо переоцінити. Розвиток індустрії туризму надає великий ринок робочих місць. На сьогодні кожна п'ятнадцята людина на планеті працює в сфері готельного і туристського бізнесу. В економіці сучасної України туризм також займає важливе місце. Готельний сервіс містить у собі цілий комплекс послуг для туристів і є ключовим чинником, що визначає перспективи розвитку туризму в Україні.

Мета і завдання. Метою статті є дослідити теорію готельного менеджменту. Досягнення поставленої мети здійснюється через постановку і вирішення наступних завдань:

1. Визначити поняття «менеджмент»;

2. Визначити складові елементи готельного менеджменту;
3. Визначити специфіку фінансового менеджменту готельної сфери та елементи фінансового менеджменту.

Виклад основного матеріалу. Поняття «менеджмент» (з англ. management – управління) трактується неоднозначно різними науковцями. Ряд науковців посиляється на визначення «менеджменту», яке запропоноване тлумачним Оксфордським словником англійської мови, де це поняття трактується як:

- спосіб, манера спілкування з людьми;
- мистецтво управління;
- особливого роду вміння й адміністративні навички;
- орган управління, управлінська одиниця [2, с. 34].

Відтак можна дійти висновку, що навіть в англійській мові цей термін трактується неоднозначно. Американський дослідник цієї проблеми П.Друкер підкреслює виключно американське походження цього поняття, а також його полісемантичний характер, тому що термін «менеджмент» включає в себе і визначену функцію, і соціальний статус осіб, які її виконують, і навчальну дисципліну, і галузь наукових досліджень. Разом із цим П.Друкер наголошує, що до організацій, діяльність яких не відноситься до сфери бізнесу, як правило, поняття «менеджмент» і «менеджер» не застосовуються. Відтак поняття «менеджмент» щодо поняття «управління» слід розглядати як частину від цілого [2, с. 49].

Менеджмент як наукова теорія виник і розвивається в зв'язку з необхідністю дослідження і пояснення таких явищ як процвітання або банкрутство організацій, визначення та застосування певних методів управління для забезпечення їх успішної діяльності.

Таким чином, можна визначити менеджмент як інтеграційний процес, за допомогою якого професійно підготовлені управлінці створюють підприємства й управляють ними шляхом визначення певної мети та віднайдення способів її досягнення. Кінцевою метою менеджменту є забезпечення прибутковості підприємства.

Найважливішим завданням менеджменту в готельному бізнесі є організація виробництва й надання готельних послуг високої якості з урахуванням інтересів споживачів і забезпечення стабільного становища підприємства на ринку послуг [2, с. 67].

Всі підприємства готельного бізнесу являють собою складні соціальні системи, всередині яких можна виділити дві складові: виробництво послуг і управління. Ці складові підпорядковані одна одній і перебувають у певних відносинах між собою. Керівники підрозділів і підпорядковані їм працівники вступають у певні відносини, які визначаються як управлінські й виступають предметом менеджменту. Відносини між працівниками підприємства можна поділити на відносини субординації та координації. Відносини субординації – це відносини між працівниками та їхнім безпосереднім керівником, чий вказівки є обов'язковими для виконання. Відносини координації мають місце між працівниками різних підрозділів внаслідок їх спільної діяльності, між колегами в одному підрозділі [1, с. 56].

Фінансовий менеджмент готелю – це система раціонального управління процесами фінансування і використання грошових фондів, забезпеченням обороту коштів у відтворювальному процесі господарської діяльності готелю. Фінансовий менеджмент спрямований на досягнення стратегічних і тактичних цілей готелю, він є невід'ємною частиною його загальної системи управління. Система фінансового менеджменту складається в свою чергу з двох підсистем:

- об'єкта управління (керована підсистема) і
- суб'єкта управління (керуюча підсистема) [2, с. 123].

Фінансовий менеджмент (financial management) – це один з видів професійної діяльності з управління готелем. Він містить у собі: розробку і реалізацію фінансової політики готелю з використанням різних фінансових інструментів; прийняття рішень з фінансових питань, їхню конкретизацію і вироблення методів реалізації; інформаційне забезпечення шляхом складання та аналізу фінансової звітності готелю; оцінку інвестиційних проектів і формування портфеля інвестицій; оцінку витрат на капітал; фінансове планування і контроль; організацію апарату управління фінансово-господарською діяльністю готелю.

Функції та економічні методи фінансового менеджменту можна поділити на два блоки: блок з управління зовнішніми фінансами і блок з внутрішнього обліку і фінансового контролю [1, с. 65].

Блок з управління зовнішніми фінансами передбачає реалізацію відносин готелю з юридично і господарсько самостійними суб'єктами ринку, включаючи власні філії, що виступають як клієнти і позикодавці, а також з акціонерами і фінансовими ринками. Сюди входить:

- управління оборотними активами готелів: рухом грошових коштів, розрахунками з клієнтами, матеріальними запасами тощо;
- залучення короткострокових і довгострокових зовнішніх джерел фінансування.

Блок з внутрішнього обліку і фінансового контролю включає:

- контроль за веденням виробничого обліку;
- складання кошторису витрат, контроль за виплатою заробітної плати і податків;
- збір і обробка даних бухгалтерського обліку для внутрішнього управління фінансами і для надання даних зовнішнім користувачам;
- складання і контроль за правильністю фінансової звітності: балансу, звіту про прибутки і збитки, звіту про рух грошових коштів та ін.;
- аналіз фінансової звітності і використання його результатів для внутрішнього і зовнішнього аудиту;
- оцінка фінансового стану готелю на поточний період і її використання для прийняття оперативних управлінських рішень і з метою планування [2, с. 46].

До функцій фінансового менеджменту готелю входить:

- аналіз фінансової звітності;
- прогнозування коштів;
- випуск акцій;
- одержання позик і кредитів;
- операції з інвестиціями;
- оцінка операцій злиття і поглинання фірм.

Відповідальність за досягнення кінцевих цілей фінансового менеджменту звичайно покладається у великих готелях на віце-президента з фінансових питань (Chief Financial Officer), що входить до складу Ради директорів, а в невеликих готелях - на заступника директора з фінансів [2, с. 107].

Віце-президенту з фінансових питань підпорядковуються скарбник і контролер з відповідним апаратом (службами, відділами, секторами). До функцій скарбника відноситься управління зовнішніми фінансами; до функцій контролера входить ведення внутрішнього обліку і фінансового контролю.

Найважливіші рішення, що приймаються в області фінансового менеджменту, відносяться до питань інвестування (investment decisions) і вибору джерел їхнього фінансування (financing decisions).

Фінансові служби займають важливе місце в загальній системі управління готелем. Не існує будь-якої установленної структури управління фінансами на рівні готелю: кожен з них сам визначає структуру управління і місце в ній фінансової служби залежно від своїх розмірів, правової форми організації, національних традицій тощо. Наприклад, у великому готелі заступнику генерального директора з фінансів підпорядковується фінансовий директор та головний бухгалтер [4, с. 107].

До функцій фінансового директора входить:

- фінансовий аналіз і планування;
- фінансування;
- інвестиційна діяльність;
- управління коштами;
- управління дебіторською заборгованістю і кредитною політикою готелю;
- управління податками і резервами;
- дивідендна політика.

До функцій головного бухгалтера входить:

- бухгалтерський (фінансовий) облік;
- управлінський облік;
- інформаційне забезпечення управлінської діяльності;
- складання фінансової та податкової звітності;
- організація внутрішнього аудиту.

Інвестиційні рішення приймаються з таких питань, як:

- оптимізація структури активів, визначення потреб у їхній заміні або ліквідації;
- розробка інвестиційної політики, методів і засобів її реалізації;
- визначення потреб у фінансових коштах;
- планування інвестицій по готелю в цілому; розробка і затвердження інвестиційних проектів;
- управління портфелем цінних паперів. Інвестиційні рішення передбачають виділення у фінансовому менеджменті двох видів фінансового управління: короткострокового і довгострокового, що мають свої специфічні риси [4, с. 156].

Короткострокові інвестиційні рішення спрямовані на визначення структури капіталу готелю на поточний період, що відбивається в його балансі. Прийняття таких рішень вимагає від фінансових менеджерів глибоких професійних знань у сфері короткострокового фінансового управління готелем, уміння застосовувати обґрунтовані методи їхньої реалізації з урахуванням поточних тенденцій розвитку ринку [4, с. 356].

Довгострокові інвестиційні рішення, що мають назву стратегічних, спрямовані на забезпечення успішного функціонування готелів у майбутньому і вимагають від фінансових менеджерів конкретних професійних знань, практичного досвіду і навичок у використанні сучасних методів аналізу для вибору оптимальних напрямків і шляхів розвитку готелів на перспективу з урахуванням об'єктивних закономірностей розвитку ринкової економіки.

Висновки. Фінансовий менеджмент – це одна з найважливіших ланок в діяльності та функціонуванні будь-якого готельного підприємства, спрямований на процеси фінансування і використання грошових фондів, забезпеченням обороту коштів у відтворювальному процесі господарської діяльності готелю. Вдала діяльність фінансового менеджменту готелю є запорукою отримання ним високих прибутків та процвітання готельного підприємства.

Список використаних джерел

1. Любіцева О. О. Туристичні ресурси України / О. О. Любіцева, О. В. Панкова, В. І. Стафійчук. – К.: «Альтерпрес», 2007. – 369 с.
2. Нечаюк Л. І. Готельно-ресторанний бізнес: менеджмент / Л. І. Нечаюк, Н. О. Телеш. – К.: «Альтерпрес», 2010. – 325 с.
3. Офіційний сайт Державної служби туризму і курортів України // <http://www.tourism.gov.ua>.
4. Роглев Х. Й. Основм готельного менеджменту / Х. Й. Роглев. – К.: Кондор, 2005. – 408 с.
5. Романов А. А. География туризма: учеб. пособ. / А. А. Романов, Р. Г. Саакянц. – М.: Советский спорт, 2002. – 464 с.

Summary. Having worked out literary sources the meaning of «management» was studied. The article is devoted to the questions of management of the hotel sphere, main elements of the hotel management, specific of management in the hotel industry.

Key words: tourism, infrastructure, hotel, hotel management.

УДК 27(477.4):338.48-6:2

Опря Б.О.,

*к. і. н., старший викладач кафедри туризм та економічної теорії
Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка,
м. Кам'янець-Подільський*

ПОЛІКОНФЕСІЙНІСТЬ ПОДІЛЛЯ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ РЕЛІГІЙНОГО ТА ПАЛОМНИЦЬКОГО ТУРИЗМУ

У статті проаналізовано поліконфесійність Поділля, охарактеризовано основні релігійні конфесії регіону та виявлено їх роль у розвитку релігійного та паломницького туризму.

Ключові слова: туризм, релігійний туризм, паломницький туризм, православ'я, католицизм, протестантизм, іудаїзм.

Постановка проблеми. Із проголошенням незалежності України відбулась активізація релігійного життя в суспільстві, що обумовлено розмаїттям конфесій, тому помітно зріс інтерес до релігійного туризму, який в умовах ринкових перетворень у вітчизняній економіці, геополітичних змін і відкритості нашої країни до культурного співробітництва стає одним із перспективних видів туристичної галузі. Інтерес до релігійних вчень та сакральних пам'яток є не лише з боку віруючих, а й інших верств населення, що сприяє формуванню конфесійної культури та духовному збагаченню суспільства.

У цьому відношенні Поділля є унікальним регіоном. Протягом багатьох століть Поділля знаходилося під владою різних країн з їхніми релігіями, культурами, традиціями. Поступово тут сформувалась специфічна поліконфесійна культура, коли навіть у невеличкому селі можуть мирно співіснувати релігійні громади різних конфесій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Низка науковців: О.О. Любіцева, С.П. Романчук, З.П. Сапелкіна, В.І. Лубський, В.І. Теремко, М.В. Лубська, О.І. Расщупкін, С.В. Трубочанінов досліджували поліконфесійність Поділля, проте дана тема є недостатньо висвітленою і потребує подальших наукових пошуків.

Мета – простежити основні історичні віхи виникнення різних релігій у цьому регіоні.